

Økonomisk politik for Stevns Kommune 2020-2024

Indledning

Den økonomiske politik for Stevns Kommune er et udtryk for de grundlæggende pejlemærker for den økonomiske styring i kommunen. Formålet med politikken er at sikre den kortsigtede og langsigtede planlægning af den ønskede udvikling i Stevns Kommune. Den økonomiske politik behandles hvert år i Økonomiudvalget forud for budgetlægningen og omfatter indeværende år og alle 4 år i kommende budgetperiode.

På baggrund af budgettet for 2020-2023 må det konstateres, at Stevns Kommune står overfor betydelige økonomiske udfordringer. Ønsker og behov på anlægsområdet overstiger det langsigtede råderum, der kan skabes ved overskud på den strukturelle balance. Det budgetterede overskud på strukturel balance udgør i 2020 kun 2,0 % af indtægterne mod 4 % i budgetårene 2016 og 2017. Driftsudgifterne inklusive renter og afdrag lægger således beslag på cirka 98 % af indtægterne i de kommende år og der er således ikke plads til yderligere udgiftsstigninger og kun i beskedent omfang økonomisk råderum til anlæg.

Likviditetsmæssigt står Stevns Kommune stadigvæk udmærket rustet, men det budgetterede kassetræk på 87 mio. kr. i 2020-23 gør det nødvendigt at skabe en bedre balance mellem indtægter og udgifter i de kommende år.

Den økonomiske politik indeholder følgende økonomiske holdepunkter, som Kommunalbestyrelsen i Stevns Kommune lægger vægt på i den økonomiske styring:

1. Drift
  2. Overskud på den løbende drift – den strukturelle balance
  3. Anlæg
  4. Økonomiaftalen mellem KL og regeringen
  5. Kassebeholdningens størrelse
  6. Gældens størrelse og lånoptagelse
  7. Balancekatalog
  8. Befolkningsprognose
  9. Budgetversioner
  10. Særlige budgetområder
  11. Tekniske korrektioner af budgettet
  12. KL's fremskrivning
  13. Bevillingsniveau
  14. Budgetproces for 2021
  15. Høringsproces
  16. Overordnet tidsplan for budgetopfølgningerne i 2020
- Bilag 1: Budgetproces og tidsplan for budgetproces 2021

Drift

Den økonomiske politik skal overholdes, så tillægsbevillinger så vidt muligt undgås. I modsat fald skal der altid foreslås alternativ finansiering.

Vedrørende serviceudgifter inden for servicerammen overholder de enkelte fagudvalg deres budgetter. Eventuelle overskridelser på enkelte områder skal så vidt muligt finansieres inden for eget budget. Hvis dette ikke er muligt, kan udvalget via Økonomiudvalget søge dækning via en bufferpulje, der kan imø-

degå merforbrug på de svært styrbare områder. Stevns Kommune skal således bestræbe sig på at overholde det budget for serviceudgifter inden for servicerammen, som indmeldes i forbindelse med budgetvedtagelse og i forbindelse med den faseopdelte budgettering under KL.

På overførselsområdet og serviceudgifter uden for servicerammen skal økonomien og ikke mindst de tilhørende aktiviteter og resultater følges tæt, men det forudsættes, at der kan ydes tillægsbevillinger efter behov, eftersom udgifterne i hovedsagen er lovbundne og vanskeligt styrbare. I forbindelse med budgetopfølgningerne skal ØU tage stilling til, om der af hensyn til udviklingen i den samlede økonomi skal iværksættes kompenserende foranstaltninger.

Overskud på den løbende drift – den strukturelle balance

Stevns Kommune har fortsat fokus på en sund økonomi. Det tilstræbes, at den strukturelle balance i både budgetåret og overslagsårene bør vise et overskud, som kan finansiere prioriterende anlægsinvesteringer, og som er robust overfor økonomiske konjunktursving. Den strukturelle balance er kommunens indtægter fra skatter og tilskud fratrukket nettodriftsudgifter og udgifter til renter og afdrag.

Anlæg

På anlægsområdet skal tillægsbevillinger ligeledes så vidt muligt undgås, men de kan bevilges, hvis der er tale om fremrykninger af aktiviteter fra overslagsårene eller uundgåelige merudgifter. Det skal fremgå, hvordan anlægsbevillingerne skal finansieres, fx ved træk på kassebeholdningen eller ved at andre bevilgede anlægsprojekter ikke igangsættes.

Stevns Kommune skal bestræbe sig på at overholde det vedtagne anlægsbudget, som også udgør kommunens anlægsramme i forhold til den indgåede økonomiaftale.

Der skal sikres midler til de ønskede anlægsinvesteringer. Den maksimale størrelse af anlægsinvesteringer fastsættes under hensyntagen til økonomiaftalen og den økonomiske situation i øvrigt. Der skal også tages hensyn til et realistisk ambitionsniveau for projekternes gennemførelse og til overførsler af anlægsmidler mellem årene. Anlægsopgaverne bør ses med et langsigtet perspektiv og et tværgående og helhedsorienteret fokus. Det betyder, at Kommunalbestyrelsen kan planlægge investeringer ud i overslagsårene og lave politisk bindende aftaler.

Direktionen og Økonomi anbefaler et årligt anlægsniveau på maksimalt 30-40 mio. kr. netto i de kommende år, da målsætningen er, at overskuddet på strukturel balance kan finansiere anlægsinvesteringerne, også på længere sigt. Der i budget 2020 flyttet anlægsudgifter til drift for samlet set 6,1 mio. kr. Der er flere anlægsudgifter, der har karakter af drift, og som vil blive flyttet til drift i budget i 2021-2024 – og anlægsniveauet for 2021 og frem bør derfor justeres tilsvarende ned.

Økonomiaftalen mellem KL og regeringen

KL og regeringen forhandler hvert år en aftale om kommunernes økonomi. Aftalen fastlægger bl.a. rammer for serviceudgifterne, den kommunale skatteudskrivning og rammer for anlægsudgifterne. Disse rammer fastsættes for kommunerne under ét. Hvis kommunerne samlet set ikke overholder økonomiaftalens rammer, får det økonomiske konsekvenser for kommunerne via det betingede bloktilskud eller sanktioner.

Stevns Kommune vil bidrage til at overholde økonomiaftalen, ikke mindst ved at holde de vedtagne budgetter.

Kassebeholdningens størrelse

Likviditet er et udtryk for kassebeholdningens størrelse. Stevns Kommunes kassebeholdning skal som minimum være tilstrækkelig til at dække de løbende betalinger og bære statslige indgreb og uforudsete begivenheder. Kassekreditreglen indebærer, at den gennemsnitlige likviditet for de sidste 365 dage ikke

på noget tidspunkt må være under 0 - det vil sige at kommunens likvide aktiver skal overstige kommunens kortfristede lån i form af kassekreditter m.m. Social- og indenrigsministeriet anbefaler en likviditet på minimum 3 % af de samlede bruttodrifts- og anlægsudgifter, hvilket svarer til en likviditet på ca. 52 mio. kr. for Stevns Kommune. En likviditet på under 1.000 kr. pr. indbygger (svarende til ca. 23 mio. kr.) vurderes af Social- og Indenrigsministeriet at være kritisk lavt.

Målsætningen i Stevns Kommune - anbefalet af Direktionen og Økonomi - er en gennemsnitlig minimumslikviditet på cirka 80 mio. kr. opgjort efter kassekreditreglen. Formålet med dette er at sikre, at kommunen er solvent (betalingsdygtig) også ved ekstraordinære hændelser.

Gældens størrelse og lånoptagelse

Som udgangspunkt har kommunerne ikke direkte låneadgang til alle anlægsinvesteringer, men kun dem som der ifølge lånebekendtgørelsen er låneadgang til, herunder energibesparende foranstaltninger. Derudover kan der komme nye lånepuljer i forbindelse med de økonomiske aftaler med regeringen, som kommunerne kan søge til særlige anlægsinvesteringer.

Langfristet gæld er et begreb, der dækker over kommunens gældsætning på længere sigt. Stevns Kommunes langfristede gæld har været faldende de seneste år og udgør cirka 6.000 kr. pr. indbygger i budget 2020, eksklusiv gæld vedrørende ældreboliger.

Stevns Kommune skal vurdere behovet for lånoptagelse i forbindelse med budgetlægningen. Økonomi kan generelt ikke anbefale yderligere lånoptagelse, da kassebeholdningen fortsat er høj og en lav gæld øger frihedsgraden i de kommende år.

Balancekatalog

Udfordringerne i kommunens økonomiske situation nødvendiggør, at der udarbejdes et balancekatalog, hvis formål er at skabe balance mellem kommunens udgifter og indtægter. Den økonomiske udfordring i 2021 og frem afhænger også af udfaldet af en forventet udligningsreform – og dermed vil det også påvirke behovet for et balancekatalog.

Med de nuværende økonomiske og strukturelle udfordringer i kommunens økonomiske situation, skal der udarbejdes et balancekatalog på ca. 10-15 mio.kr. for at mindske ubalancen i kommunens økonomi og til imødegåelse af opdrift på visse områder som følge af demografisk udvikling og øget udgiftspres. Der er her forudsat et anlægsniveau på 30-40 mio. kr. årligt.

Forslagene forelægges sammen med budgetforslagene, der behandles i udvalgene i juni.

Centrene kan både af egen drift og efter input fra udvalgene også fremlægge balanceforslag, der omfatter serviceudgifter uden for servicerammen og forslag på overførselsområdet.

Det samlede budget, inklusive balancekatalog, behandles i fagudvalgene i juni og sendes i høring i MED-udvalg og høringsberettigede organisationer.

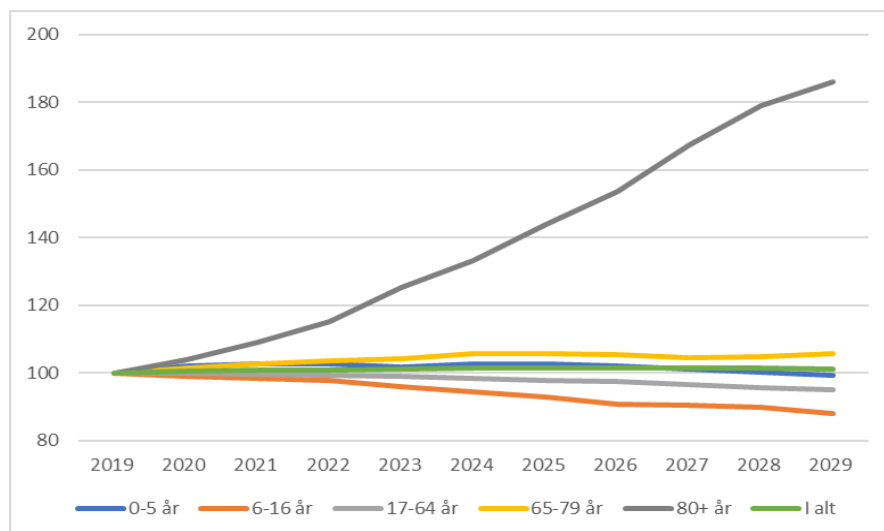
Befolkningsprognose

Den forventede udvikling i befolkningssammensætningen i Stevns Kommune vil kunne sætte økonomien under pres på sigt. Befolkningsprognosen viser, at antallet af erhvervsaktive forventes at falde med 5 pct. over de kommende 10 år, mens antallet af over 65-79-årige stiger med 6 pct. i samme periode. Antallet af over 80-årige forventes at stige med 86 pct. over de næste 10 år.

Ændringer i befolkningens sammensætning har konsekvenser for kommunens økonomi. Den forventede udvikling betyder, at kommunen får færre skatteydere og flere borgere uden for arbejdsstyrken.

I budgetlægningen tages der højde for den demografiske udvikling på områderne dagtilbud, skole og ældreområdet, så budgetforslagene afspejler de økonomiske konsekvenser af den ændrede befolkningsudvikling.

Udvikling i aldersgrupper, indeks (2019 = indeks 100)

Særlige budgetområder

På områderne "udsatte børn og unge" og "voksne handicappede" budgetteres på baggrund af kendte sager. Det vil sige, at budgetterne ikke uden uventet afgang af borgere og foranstaltninger, kan rumme tilgang af nye sager. Kommunalbestyrelsen har valgt at afsætte en bufferpulje blandt andet til imødegåelse af nye sager og foranstaltninger.

Tekniske korrektioner af budgettet

Mindre tekniske korrektioner gennemføres administrativt i forbindelse med budgetprocessen.

KL's fremskrivning

Budgettet fremskrives med KL's vejledende pris- og lønfremskrivningsprocenter.

Bevillingsniveau

De politiske udvalg kan omprioritere indeværende års driftsbudget inden for de enkelte politikområder. Hvis et udvalg ønsker at omprioritere på tværs af politikområder, skal det godkendes af ØU. Ændringer i anlægsbudgettet og eventuelle omprioriteringer mellem drift og anlæg skal godkendes af ØU og KB.

Budgetproces for budget 2021

Det er i forbindelse med godkendelse af den overordnede tidsplan for budget 2020 besluttet at fremrykke en del af budgetarbejdet, så der bliver skabt et bedre og mere færdigt grundlag allerede inden sommerferien. Udvalgene behandler således kun budgetforslag på egne områder én gang, som skal være inden sommerferien, det vil sige på udvalgsmøderne i juni. Dermed bliver der mulighed for tidligt i august at kunne levere et samlet overblik over budget 2021. Denne tidsplan fastholdes i forbindelse med budget 2021.

Til Økonomiudvalgets 1. behandling af budgettet udarbejdes et samlet budgetoplæg, som afspejler de rammer, der er beskrevet i denne økonomiske politik samt resultatet af den politiske behandling i fagudvalgene på juni-møderne.

Høringsproces

Materialet til fagudvalgenes behandling af budget 2021 i juni sendes i høring i brugerbestyrelser, ældre- og handicapråd m.fl. og MED-organisation inddrages. For materiale, der skal indgå i fagudvalgenes behandling i august, er høringsfristen 7. august. Høringsfristen er 21. august for forslag, der skal indgå i Økonomiudvalgets 1. behandling af budget 2021.

Overordnet tidsplan for budgetopfølgninger i 2020

Budgetprognose 2020 – behandles i fagudvalg og ØU i februar

Budgetopfølgning 2 pr. 31. marts – behandles i fagudvalg og ØU i maj

Budgetopfølgning 3 pr. 31. august – behandles i fagudvalg og ØU i november

Bilag 1: Budgetproces og tidsplan budget 2021-2024

Overordnet tidsplan for budget 2021-2024

14. januar	Økonomiudvalget godkender den økonomiske politik, herunder tidsplan for budgetopfølgning 2020 og budgetproces 2021.
Februar	Fagudvalg beslutter mødedato, mødeform, tema, deltagerkreds mv. for møderne med MED-udvalg på baggrund af anbefaling fra centercheferne
Februar-april	MED-udvalg inddrages i budgetarbejdet, herunder udarbejdelse af balanceforslag og beskrivelse af konsekvenserne
9.-11. marts	Fagudvalg drøfter budgettrammer, indhold og pejlemærker for budget 2021
17. marts	Hoved Med afholder møde med Økonomiudvalget
Marts-april	Fagudvalg holder møder med MED-udvalg, i henhold til fagudvalgets beslutning om deltagerkreds, tema mv. fra mødet i februar (kan afholdes forud for et ordinært udvalgsmøde)
April-maj	Fagudvalg og administration arbejder med forslag til budget 2021
Forår	Der afholdes et seminar for kommunalbestyrelsen i foråret, når resultat af udligningsreform kendes
4.-16. juni	Fagudvalg behandler budgetforslag for 2021
Medio juni	Økonomiaftale med regeringen forventes at foreligge. KL afholder orienteringsmøder. Budgetmateriale sendes i høring i skolebestyrelser, daginstitutionsbestyrelser, ældre- og handicap-råd m.fl.
7. august	Høringsfrist for høringssvar der skal indgå i fagudvalgenes behandling i august
14. august	Afholdelse af budgetseminar for kommunalbestyrelsen
17.-19. aug.	Fagudvalg drøfter budget 2021 – status efter budgetseminar, lov- og cirkulære, høringssvar
21. august	Høringsfrist for høringssvar der skal indgå i ØU's 1. behandling af budget 2021
1. september	ØU 1. behandler budget 2021
10. september	KB 1. behandling budget 2021
28. september	Kl. 12 Sidste frist for ændringsforslag til Budget 2021 fremsendes til administrationen.
6. oktober	ØU 2. behandler budget 2021
8. oktober	2. behandling af budget 2021 i KB

BUDGETPROCES BUDGET 2021-2024

I det nedenstående beskrives udkast og tidsplan for budgetprocessen for Budget 2021-2024. Processen er fastlagt på baggrund af de politiske tilkendegivelser i forbindelse med budgetprocessen for 2019, den politiske evaluering af budgetprocessen, der blev gennemført i 2019 samt administrationens erfaringer og input.

Januar - Godkendelse af økonomisk politik og budgetproces

Marts – De første politiske pejlemærker for budget 2021

Fagudvalgene drøfter ramme, indhold og politiske pejlemærker for budget 2021 på møderne i marts. Der åbnes op for, at man kan komme på banen med input og visioner for det kommende års budget fra politisk side. Møderne danner også udgangspunkt for indholdet af Cafémøderne i marts.

Marts-april

Fagudvalg holder møder med MED-udvalg, i henhold til fagudvalgets beslutning om deltagerkreds, tema mv. fra mødet i februar (kan afholdes forud for et ordinært udvalgsmøde)

April-maj - Fagudvalg og administration arbejder med forslag til budget 2021

Forår – afholdelse af KB-seminar om udligningsreform

Der afholdes et seminar for kommunalbestyrelsen, når resultatet af en ny udligningsreform kendes

Juni - Fagudvalgenes behandling af budgettet

I juni behandler fagudvalgene budgetforslag til budget 2021 (budgetversion 1).

Materialet til udvalgenes behandling danner baggrund for drøftelse i medorganisationen og høringer i skole- og daginstitutionsbestyrelser, ældreråd, handicapråd m.fl.

Juni – Økonomiaftale

Der indgås økonomiaftale mellem KL og regeringen.

August – Fagudvalg drøfter budget 2021

Efter sommerferien kendes de økonomiske konsekvenser af økonomiaftalen og ændringer til budgettet samt høringssvar behandles i fagudvalgene (budgetversion 2).

September – 1. behandling af budget 2021 og sidste frist for ændringsforslag

Den 1. september 1. behandles budget 2021 i ØU og budgetforslaget sendes til 1. behandling i KB

Den 10. september 1. behandles budgettet i KB

Den 28. september kl. 12. er sidste frist for ændringsforslag til budget 2021-2024

Oktober – 2. behandling af budget 2021

Den. 8. oktober 2. behandles budgettet for 2021-2024 og budgettet vedtages endeligt

Politisk budgetproces

De politiske partier og grupper kan anmode administrationen om at få foretaget beregninger mv. i forbindelse med arbejdet med budget 2021.

Budgetversion 1

Udarbejdelse af budgetversion 1, som forelægges udvalgene i juni, tager udgangspunkt i basisbudget for 2021, som blev vedtaget i forbindelse med budgettet for 2020 (budgetoverslagsår 1).

Version 1 af budgettet er således basisbudgettet for 2021 samt ændringer på følgende områder:

1. Overførselsudgifterne
2. Inden for vedtaget serviceniveau
3. Demografiske ændringer
4. Lov- og cirkulære
5. Ud over vedtaget serviceniveau
6. Balanceforslag
7. Anlægsforslag
8. Afledte driftsudgifter

Ændringer vedrørende nr. 1 til 3 synliggøres og indarbejdes i budgettet. Ændringer til nr. 4 til 7 forelægges til politisk prioritering. Ændringer vedrørende afledt drift behandles sammen med prioriteringer af anlægsprojekterne.

Budgetversion 2 – primo august

Tager udgangspunkt i budgetversion 1 og de budgetforslag, som blev behandlet på fagudvalgene i juni.

Derudover indgår følgende:

1. Indarbejdelse af økonomiaftalens konsekvenser
2. Nyt skøn for skatter og tilskud
3. Lov- og cirkulæreændringer som følge af ny økonomiaftale
4. Eventuelle større ændringer til budgettet, som det vurderes væsentligt at medtage
5. Høringssvar